

İNSANIN SORGUYA ÇEKİLMESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayrı halkihî seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَا تَزَالُ الْمَّةُ عَلَى شَرِيعة حَسَنَةٍ ، مَا لَمْ يَظْهَرْ
فِيهِمْ ثَلَاثٌ : مَا لَمْ يُقْبَعْ ضٌ مِنْهُمْ ا لِعِلْمُ ، وَيَكْثُرُ
فِيهِمْ وَلَدُ الْحَبَثِ ، وَيَظْهَرْ فِيهِمُ السَّقَّارُونَ ، قَالُوا :
وَمَا السَّقَّارُونَ ؟ قَالَ : نَشْرَاءُ كُونُونَ فِي آخِرِ
الزَّمَانِ ، تَكُونُ تَحِيَّتُهُمْ بَيْنَهُمْ إِذَا تَلَقَّوْا التَّ لَعْنُ

(حم. طب. ك. عن معاذ بن أنس)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE.472/7 (*Lâ tezâlû'l-ümme'tü alâ şerîatin hasenetin, mâ lem yezhar fîhim selâsün: Mâ lem yukbad minhümü'l-ilmü, ve yeksür fîhim veledü'l-habesi, ve yazher fîhimü's-sakkârûne. Kâlû: Ve me's- sakkârûne? Kâle: Neşvün yekûnûne fî âhiri'z-zamâni, tekûnu tahiyetühüm beynehüm izâ telâku't-telâun.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimin!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ikramı, ihsanı hem dünyada hem âhirette cümlenizin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri sevdiği kullarının zümresinden haşreylesin...

Şurada Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup dinlemek, tefeyyüz etmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabınının 472. sayfasının ortalarında, 7. hadisten okuduk, çünkü geçen hafta 6.yı bitirmiştik.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına, izahına başlamazdan önce, boynumuzun borcu, sevgimizin saygımızın gereği olduğu için, evvelen ve hâsseten Peygamber SAS Hazretleri'nin ruh-i pâkine âcizâne nâçizâne hediye ederiz, arzımız olsun diye ve sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahababının ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan hakiki ulemâ, verese-i enbiyâ, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz hadîs-i şerîfleri bize kadar nakletmiş olan alimlerin, râvilerin, bu kitabı telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye; kendisinden yetişip el alıp tefeyyüz ettiğimiz Hocamız Muhammed Zahid Kotku Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şumescide toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye; Bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyarak, 'Allah Allah' diye diye cihad edip fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hâsseten içinde toplanıp şu dersi yapabildiğimiz şu mescidin yapılmasını ve yaşamasını sağlamış olan, imarı ve tamiri ile meşgul olmuş olan cümlenin ruhları ve onların geçmişlerinin ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da şu okuduklarımızdan faydalanıp, Rabbimiz'in rızasına uygun işler yapıp, rızasına uygun ömür sürüp, sevdiği amelleri işleyip, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım ve ahirette Peygamber Efendimiz'e komşu olalım diye buyurun bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım:

.....

a. Ümmette Üç Kötü Şeyin Ortaya Çıkması

Metnini başta okumuş olduğumuz hadîs-i şerif, Muaz ibn-i Enes RA'dan rivayet edilmiş. Ahmed

ibn-i Hanbel, Taberânî ve Hâkim kitaplarında rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:¹

لَا تَزَالُ أُمَّةٌ عَلَى شَرِيعَةٍ حَسَنَةٍ ، مَا لَمْ يَظْهَرْ
فِيهِمْ ثَلَاثٌ : مَا لَمْ يُقْبَعْ ضَمِنَهُمْ أَلْعِلْمُ ، وَيَكْثُرُ
فِيهِمْ وَلَدُ الْحَبَثِ ، وَيَظْهَرْ فِيهِمْ السَّقَّارُونَ ، قَالُوا :
وَمَا السَّقَّارُونَ ؟ قَالَ : نَشْرَاءُ يَكُونُونَ فِي آخِرِ
الزَّمَانِ ، تَكُونُ تَحِيَّتُهُمْ بَيْنَهُمْ إِذَا تَلَقَّوْا التَّالِعِينَ

(حم. طب. ك. عن معاذ بن أنس)

RE.472/7 (*Lâ tezâlü'l-ümmetü alâ şerîatin hasenetin, mâ lem yezhar fîhim selâsün: Mâ lem yukbad minhümü'l-ilmü, ve yeksür fîhim veledü'l-habesi, ve yazher fîhimü's-sakkârûne. Kâlû: Ve me's- sakkârûne? Kâle: Neşvün yekûnûne fî âhiri'z-zamâni, tekûnu tahiyyetühüm beynehüm izâ telâku't-telâun.*)

(*Lâ tezâlü'l-ümmetü alâ şerîatin hasenetin*)
“Şu ümmet, Ümmet- i Muhammed güzel bir yol üzeredir, doğru bir yol üzerindedir, doğru bir yol üzerinde gitmeye devam etmektedir.”

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.439, no:15666; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.491, no:8371; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XX, s.195, no:438; Tahavi, *Müşkilü'l-Asar*, c.I, s.324, no:273; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.I, s.474, no:989; Muaz ibn-i Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.243, no:38568; *Camiü'l-Ehadis*, c.XVI, s.128, no:16400.

Şeriat, *şir'at* ve *şer'*, hepsi yol, tutturulmuş usül, metod mânasına gelen bir kelime. Din mânasına da oradan geliyor.

Ümmet güzel bir yol üzerindedir. Ne zamana kadar? (*Mâ lem yezhar fîhim selâsün*) “İçlerinde şu üç durum çıkmadıkça... Şu sayılacak üç durum çıkmadığı müddetçe, Ümmet-i Muhammed doğru yol üzerinde, sağlam cadde-i kübrâda, sırât-ı müstakimde yürüyüp gitmekte devam eder dururlar.”

Ama bu üçü çıktı mı iş bozulur. O zaman işler tersine gider ve hayırlar şer olur ve Ümmet-i Muhammed'in başına çeşitli sıkıntılar gelir.

Neymiş bu şeyler?

1. (*Mâ lem yukbad minhümü'l-ilmü*) “İlim müslümanların içinden çekilip alınmadığı müddetçe müslümanlar doğru yolda giderler.”

2. (*Ve yeksür fîhim veledü'l-habesi*) “Kötülük çocukları içlerinde çoğalmadığı müddetçe...”

Kötülük çocukları, veled-i zinâ demek. Onlar çoğalmadığı müddetçe, onlar hâsıl olmadığı müddetçe, ilim alınmadığı müddetçe...

3. (*Ve yezhar fîhimü's-sakkârûne*) “İçlerinde sakkarlar meydana gelmedikçe, teşekkül etmedikçe, görülmedikçe...”

(*Kâlû: Ve me's-sakkârûne?*) “Bu sakkarlar kimlerdir?” diye sordular.

(*Kâle*) Peygamber Efendimiz buyurdu ki;

(*Neşvün yekûnûne fî âhiri'z-zamâni*) “Bunlar böyle bir sarhoş takımdır ki, ahir zamanda ortaya çıkarlar. Ümmet-i Muhammed’in içinden çıkarlar maalesef...”

(*Tekûnu tahiyetühüm beynehüm izâ telâku't-telâun*) “Karşılaştıkları zaman aralarındaki selâmlaşmaları, birbirleri ile lanetleşme tarzında olur. ‘Allah belânı versin!’ filan diyerek selâmlaşırlar.” diyor Peygamber Efendimiz SAS

Şimdi izah edelim.

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu dini dünyanın pek ayak uğramaz, تنها bir köşesinden zuhur ettirdi. Bu din Mekke gibi her tarafı ekin bitmez, taşlardan ibaret olan, sıcağı sıcak, ulaşımı güç olan bir yerde doğdu. Çöllerde gelişti. Çok düşmanlar gördü. Eski dinlerin mensupları olan yahudiler düşmanlık ettiler, hıristiyanlar düşmanlık ettiler, eskiden putlara tapmakta olan müşrikler düşmanlık ettiler.

Bu din o düşmanların hepsine galebe çaldı. Gelişti gelişti, büyüdü büyüdü, deryaları taşıtı, deryaların üstünden dalgalandı, dünyanın bütün öbür kıtalarına yayıldı. İngiltere’ye kadar vardı, Afrika’ya kadar vardı, Asya’ya kadar vardı. Çin’e ulaştı, Hindistan’a vardı, Hindîçin’e vardı.

Birkaç sene evvel çağırdılar, Avustralya’ya gitmiştim. Avustralya’nın çok eski yerlileri var, kendilerine Aborjinler deniliyor. Onların âdetlerini incelemiş birisi de, Müslümanlığa

benzer âdetler sezmiş. Demek ki İslâm'ın ilk devirlerinde İslâm oralara kadar bile gitmiş. Onlara bile tebliğ etmiş oldukları anlaşılıyor.

İngiltere kralı müslüman olmuş da *Lâ ilâhe illa'llah* diye sikke bastırmış, para bastırmış, 700 küsur senesinde. Daha Türkler Anadolu'ya gelmeden önce, daha Malazgirt harbi olmadan önce... Öyle bir erken zamanda ki hayret eder insan... Daha Abbasiler'in zamanında, Emeviler hemen biter bitmez, o devirde oraya kadar gitmiş de, İngiltere kralı müslüman olmuş da, *Lâ ilâhe illa'llah* diye sikke bastırmış.

İtalya'ya atlamışlar, Sicilya'ya Malta'ya geçmişler, İspanya'yı fethetmişler, Fransa'nın ortasına kadar gelmişler. Afrika'nın bilmediğimiz taraflarına kadar gitmişler. Sonradan Avrupalılar 16., ve 17. yüzyılda korsanlık yolu ile gemileri ile oralara gittikleri zaman, oradaki İslâm şehirlerini yakmışlar, yıkmışlar. Çünkü ahşap yapılmış, bizim bu eski İstanbul gibi, ahşap yapılmış. O şehirleri yakmışlar yıkmışlar.

Son tetkiklerden anlıyoruz. Mecmualarımızda neşrediyoruz bunları ki çok erken devirlerde Afrika'nın en umulmayan yerlerine kadar İslâmiyet'i büyükler tebliğ etmiş. Her tarafa yayıldı; tanındı, bilindi ve sevildi, tutuldu. Her yerde tutuldu İslâmiyet!

b. Hürriyet Oldu mu İslâm Yayılır

Geçtiğimiz haftalarda bir haftalık mecmua inceleme yapmış, diyor ki; "Türkiye'de Müslümanlık %8 nisbetinde gelişiyor." Nisbet de koymuş, Müslümanlık biraz daha ileriye gitti, gelişti diye...

Günlük çok yüksek tirajlı bir gazete de “Büyük ifşaat!” diye, maskeli bir adamın resmini öne koyarak yazı yazmış. Bizden de bahsetmiş, Mahmut Hoca'nın cemaatinden de bahsetmiş. İşte böyle, İslâm gelişiyor.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm hürriyetin olduğu her yerde gelişir, bunu herkes böyle bilsin. Hürriyet oldu mu, ortalığı serbest bıraktılar mı İslâm gelişir. Ruslar, erkekse Rusya'da hürriyeti ilan etsinler. Görelim bakalım, hadi! Hürriyet ilan edildi mi Rusya bugün müslümandır, gitti!

Mâni olmasınlar, ileri gelen liderlerini ona buna kurşunlattırıp öldürmesinler... Müslümanlık Amerika'da hızla yayılıyor. Kaç tanesini şehid ettiler... Liderler biraz büyüyor... Kendi reisicumhurlarını da öldürüyorlar onlar... Teksas'tan herhalde ders almışlar, tabancayı çeken bir tarafı devirip gidiyor.

Hürriyet oldu mu İslâm yayılır. Neden?

İslâm, hak din. Papaz okuyor, müslüman oluyor. Haham okuyor, müslüman oluyor. Japon okuyor, müslüman oluyor. Çinli okuyor, müslüman oluyor. Hepsinden isim verebilirim. Tanıştığım kimseler var. Kanadalı okuyor, müslüman oluyor.

Neden? Gönüllere hitap ediyor. Neden? Sen mi çalıştın?

Daha evimizin sofrasını tanzim etmeye gücümüz yok. Biz kim, Kanada'da Müslümanlığı yaymak için çalışmak kim? Japonya'da Müslümanlığı yaymak için çalışmak kim?

Allah CC yayıyor!

“—Kur’ân-ı Kerîm’i okudum, müslüman oldum.”
diyor adam, çok dikkatimi çekti!

Arkadaşlar araştırıyor, röportaj yapan arkadaşlar soruyorlar:

“—Niye müslüman oldun?”

Adam profesör, Amerika’da. Her şeyi yerli yerinde; parası var pulu var, aklı var fikri var, felsefe okumuş, tarih okumuş, dünyayı tanıyor, modern cihazların hepsine sahip, televizyon, radyo, teyp, vs. vs. Her şeye sahip adam. Allah Allah...

“—Ailende müslüman mı var?”

“—Yok. Anam tarafı Alman, babam tarafı İtalyan, İspanyol... Hiç ailemde müslüman yok...”

“—Niye müslüman oldun?” Kurcalıyor:

“—Ailenden birisi mi var? Şöyle bir tesir mi var, böyle bir tesir mi var?..”

O tesiri yok, bu tesiri yok... Fazla kurcalayınca arkadaş, anlıyor, o da diyor ki;

“—Boşuna araştırma, Kur’an’ı okudum, müslüman oldum!”

Kur’an’ı okumuş! Nasıl okumuş?

Profesör, anamın memleketi diye Almanya’ya gitmiş... Anası Alman asıllı olduğundan, kendisi Amerikalı ama Almanya’ya gitmiş.

“—Almanya’da ilk dikkatimi çeken şey, Almanlar’ın çok kitap okuması oldu. Halbuki bizim Amerika’da spor önemlidir...” diyor.

Delikanlı biraz büyüdü mü, yer içer, adaleler, pazular... Hemen jimnastik, koşu, gezi, halter, şunu bunu... Temiz hava, bol güneş, yiyip içip yan gelip yatmak... Amerika'nın kültürü bu; keyfine düşkün adamlar.

Ütülü pantolonu kim giyecek? Blucin pantolonu onlar çıkarttı. Ütüyle kim uğraşıyor?

Avrupa biraz daha muhafazakâr, biraz daha tutucu oluyor. O kravatı bir tarafa atmış, giymiş; ütülü pantolonu bir tarafa atmış, blucini giymiş. Rahatına düşkün adamlar. Bara da, toplantıya da, lüks otele de ve saireye de... Öyle oteller var ki papyon kravat takmazsan kapıdan almıyorlar. Amerikalı cebine paraları, dolarları doldurmuş, o dolarlarla her yere giriyor. O serbest giriş kartı ucunu gösterdi mi, dolarların ucunu gösterdi mi girmediği yer yok, her yere giriyor. Ama nasıl giriyor? Blucinle, rahat kıyafetle. Rahatına düşkün insanlar.

Bakmış, Almanlar çok kitap okuyor; “Allah Allah, ben de biraz kitap okuyayım.” demiş. Almanya'daki gezisini tamamladıktan sonra, bir kitapçı dükkânına girmiş. O kitaptan, bu kitaptan, hani çiçek toplar gibi, aklına hoş gelen, gözüne takılan kitaplardan almış. Budizm'den kitaplar almış, Hint dinlerinden bahseden...

Bir de Kur'ân-ı Kerîm görmüş orada; “Bir de şunu alayım ya, şu müslümanların kitabı nasıl bir kitap?” diye bir de onu almış. Amerikalı ya, serbest fikirli adam, öyle belli bir taassubu yok. Dine bağlılığı da yok. Öyle aşırı bir hıristiyanlık taassubu da yok. Hepsinden almış, doldurtmuş kutuya, Amerika'ya dönmüş.

Bir müddet bakmamış. Sonra, “Ya şu aldığım kitaplara bir bakayım.” diye kitapları karıştırırken Kur’ân-ı Kerîm’i almış, başından okumaya başlamış. Allah Allah... Biraz daha okumuş, biraz daha okumuş, biraz daha okumuş...

“—İşte okudum, müslüman oldum!” diyor.

Kur’an müslüman ediyor! Allah müslüman ediyor! Nasibi oldu mu insanın, müslüman oluyor.

İngiltere’de bir insanı, bizim buradaki bir mebus arkadaş anlattı, İngiltere’de tahsil görmüş kendisi, oradan tanıdığı kimse, belki adresini bile verebilecek kadar tanıyor. Bir adam Hıristiyanlığın bu hâlini bozuk görüyor, makul görmüyor, din değiştirmeye karar veriyor. Soruyor, soruşturuyor, inceliyor. Diyorlar ki:

“—En makul din Budizm’dir, insancıl bir dindir; git Budist ol!” O da eşyasını, evini barkını satıyor, bir Range Rover alıyor,

sağlam araba. Ailesini bindiriyor, Hindistan’a gidecek, Budist olacak. Çünkü Hak din o diye düşündüğü için oraya gidiyor. Türkiye’ye gelmiş. Üç defa üç gece arka arkaya:

“—Hindistan’a gitme, hak din İslâm’dır. Müslüman ol!” diye rüyada görüyor. Üç defa; “Boşuna oraya gitme. Hak din İslâm’dır. Burada müslüman ol!” diye...

Geliyor, burada müslüman oluyor. Arkadaşlar tanıyorlar, ben ismini şu anda söyleyecek durumda değilim.

Allah müslüman ediyor kardeşlerim! Nasıl müslüman ediyor?

Eğer insanın kalbi temizse, terbiyesi yerindeyse, zalim değilse, hain değilse, fâsık değilse, inatçı, müşrik, muannit değilse, hakikati gerçekten arıyorsa Allah ona hidâyetin kapılarını açıyor. Edepsize açmıyor. Edepsiz her zaman Allah'ın lütfundan mahrum olur.

Onun için bir yerde hürriyet oldu mu, hak din olduğundan, bizde bir şey olduğundan değil...

Bize demişler ki:

“—Arkasında milyonlar var.”

Ya milyonlar olsaydı... Siz cemaatimizsiniz, şurada “Ramazan'da kadınların namaz kılacağı yer yok.” diye size söyleye söyleye söyleye... Şurada pazar günleri para toplaya toplaya şu yan tarafları zar zor yapmadık mı? Para istemek kadar zor şey var mı?

Biz arkamızda öyle milyonlar olsa, sizden para mı isteriz? Size bir kere ağzımızı açıp da söz mü söyleriz?

Yapan cemaat... Hayır yapmak istiyor. Biraz parası oldu mu insanın, parasıyla da hizmet yapması gerektiğini düşündüğü için hayır yeri arıyor müslüman. Ben de öyleyim, siz de öylesiniz.

Ben de şimdi kendim asgari geçim seviyesini geçtim mi? Geçtim. Profesör olmuşum el-hamdü lillâh; evim var, barkım var, rahatım, kendi geçimimi sağlamışım. Ben de hayır kapısı arıyorum:

“—Gönlümün razı olacağı bir hayır imkânı olsa da, ben de versem de ahirete sevap kazansam.” diyorum.

Müslümanların umumî yapısı bu, müslümanlar yapıyor. Cami yapıyor. Hiçbir şey para ortada para pul yokken cami derneği tiril tiril bomboş çıkıyor yola, ondan sonra bakıyorsun cami bitmiş, kubbesi bitmiş, yanında imam evi bitmiş, yanında Kur'an kursu bitmiş, yanında başka şey bitmiş. "Mantar biter gibi cami bitiyor." diyorlar. Biter. Tabii biter. Halk istiyor. Hürriyet oldu mu biter.

Ama hürriyeti kesersen, engellersen, Kur'an okutturmazsan, hakkı söylettirmezsene, gırtlığına basarsan insanların, belki engelleyebilirsin ama onu da duyuyoruz ki engellenmiyormuş. Rusya'da bile aldığımız raporlara, İngiliz gazetelerinin, falanca gazetelerin, Amerikalılar'ın verdikleri bilgilere göre gizliden gizliye, sessiz sedasız Müslümanlık yine sapasağlam duruyormuş. Ne yapsınlar? Baskı var ama yine İslâmî hayatını yaşıyorlarmış. Aradan asırlar geçtiği halde İslâmiyet'ini yine sürdürüyorlarmış.

Hürriyet oldu mu İslâm yayılır, gelişir.

Gelişti, fakat dünyanın zevkleri de çoğaldı. Eskiden bir edepsizliği insan yapacağı zaman insanlardan uzaklarda yapardı.

Mesela bilmiyorum, sizin memleketinizde var mıdır? Hep duyarız; bekâr deresi.

Dere, bekârlıkla ne ilgisi var?

Bekârlar kasabanın içinde edepsizlik yapamayacakları için içkilerini alıp gidip orada içiyorlarmış, "bekâr deresi" demek o; "Sazı sözü, eğlenceyi orada yapıyorlar." demek.

Azap deresi. Azab-a'zeb, "bekâr" demek. Azeb deresi; bekârların gidip de kafayı çektikleri [dere]. Gizli yapıyor. Âşikâre yapsa dedesi döver, dedesi bastonu kafasında parçalar. Ondan korktuğundan dedesinin gidemediği yere gidiyor, kabahati orada yapıyor.

Şimdi öyle değil. Şimdi meydanda her taraf; iki adımda bir kırmızı şarap, beyaz şarap, fıçı birası, şişe birası, altın renklisi, sarı renklisi, mavi renklisi, neyse... İçkilerin çeşidini neredeyse üstüne para vererek verecekler size. O kadar yaygın. Otobüs durağı gibi, dikkat edin, iki adımda bir birahane... İçkiyi içmek serbest. Kötülüğü yapmak, o da serbest. Bir sürü heveslisi var. Elini oynatsan ellisi gelecek. Edepsizlik o kadar yaygın...

Tabii nefse bu kadar taviz verilirse, nefsin hoşuna gidecek şeyler, şeytanın insanları aldattığı tuzaklar bu kadar cazip hale getirilirse, ilanları yapılırsa, reklamları yapılırsa, teşvikleri yapılırsa, resimleri konulursa...

Bugünkü gazetede yazıyor ki:

"—Filanca zengin iş adamı işini iyi bilirmiş, iyi kız seçmesini de iyi bilirmiş. Buzdolabının reklamını yapmak için filanca kızını seçmiş de buzdolabı ondan çok satılmış."

"—Ya insan, 'Buzdolabı iyi mi çalışıyor, kötü mü çalışıyor?' diye bakar, kızla ne ilgisi var?"

Hayır, kız güzelse, kolunu bacağını çok açıp da reklamı öyle yapmışsa, o buzdolabı kamyonlarla satılıyor.

İnsanoğlu böyle, insanoğlunun umumî yapısı bu. Nefsi şeytanın istediği yollara gitmeye hevesli... Şimdi o heves çok olduğundan herkes bir yola gidiyor. Serbest bıraksalar, şartlar eşit olsa kimse oraya gitmez. Ama eşit değil. Müslüman %8 arttı diye ödleri patlıyor.

Ya korkacak ne var? İşte sen ben... Fena mı, içki içmez. Fena mı, rüşvet yemez. Fena mı, hırsızlık yapmaz. Fena mı, adam öldürmez. Fena mı, kimsenin malını almaz. Fena mı, haksızlık yapmaz. Başkasının karısına kızına bakmaz. Daha ne istiyorsun? Başını örtmüş kız, daha ne istiyorsun; işte namuslu yaşıyor. Sen sabahleyin evden çıksan, kadın da süslenip püslenip evden çıksa, akşama kadar senin bilmediğin yerlerde istediği gibi gezse...

Bugünkü gazetelerde yazıyor:

“—Alman kadınlarının yüzde ellisinden fazlası kocalarını aldatıyor.”

Gazete yazıyor, resmen... Ben de dikkatli bir haber diye hemen hatırımda tuttum. Alman kadınlarının yüzde ellisi kocasını aldatıyor.

“—Ya kocası varmış, aldatmaya ne lüzum var?” Hayır, aldatır. Dini, imanı olmadı mı aldatır.

Bunu mu istersin? Yoksa evin yuvan belli olsun, çoluğun çocuğun belli olsun, çoluk çocuğun sana ait olduğu belli olsun mu istersin?

Akıl var mantık var...

İslâm serbest bırakılsa, gelişiyor ama karşı taraf da İslâm'la uğraşıyor. Gelişmesini istemiyor.

Dosdoğru konuşmak gerekirse, bazı kimseler gelişmesini istemiyor.

Neden? Diyor ki:

“—Hürriyetlerimi engeller. Ben şimdi keyfimce eğleniyorum, kızlara bakıyorum, içkiyi içiyorum, keyfimi çatıyorum. şimdi bu adamlar başa geçerse bunu yaptırmaz.” diyor.

Ondan çekiniyor, işin doğrusu bu, çekinme bundan...

Tabii bu engellemeden, engellemeden, bir zaman gelecek ki bu dünya bozulacak, bozulacak, bozulacak, bozulacak; ahir zamanda her şey ters duruma gelecek.

c. İlimin Kaldırılması

Neler olacakmış?

İlk önce, (*yukbad minhümü'l-ilmu*) ilim alınacak.

İlim; Kur'ân-ı Kerîm ilmi, hadîs-i şerîf ilmi, fıkıh ilmi, akâid ilmi, mânevî gerçeklerin ilmi, dünyanın ne olduğu, ahiretin ne olduğuna dair ilim. Bu alındı mı, insanların bir şeyden haberi yok; vur patlasın çal oynasın bir ömür geçiyor.

Ondan sonra:

“—Hay Allah! Ya hayatın mânası bu muymuş? Ben anlayamadım. Azrail Efendi bana müsaade et de daha 50 yıl yaşayayım...”

Olmaz! Vakit geldi mi tehir olmaz. Bu hayatı anlatan, ahiret hayatını anlatan, öldükten sonra başa gelecekleri bildiren ilim var, din var.

Bu ilim alındığı zaman, Allah'tan korku kalktığı zaman, ahlâk bozulduğu zaman insanların birbirlerine karşı vecibeleri kabul edilmemeye başlanır, cemiyetler çöker, her şey ters duruma gider.

Her şeyin başı ilim. Her şeyin başı sağlam bir bilgi.

Nefis mesela; şeytanın peşinde gidiyor, gidiyor, gidiyor, çeşitli günahları işliyor.

Nefsin en iyi ilacı nedir, doğru yola gelmesi için? Tezekkür-i mevt; ölümü düşünmektir.

Ölümü düşünürse, ölümden sonrasını düşünürse nefis yola gelir. “Haa demek ki bu işin sonu böyleymiş, o halde tedbir alayım.” der.

İlim gitti mi her şey gider. Diyorlar ki:

“—Türkiye’de Kur’an kursları artıyor. Vay, yandık o zaman!”

Kur’an kursları çoğalıyormuş. Hafızlar —benim giydiğim sarık gibi— sarıklar giymiş. Küçücük çocuklar vah zavallı, başlarına sarık giymişler, cübbe de giymişler yavrucaklar, yazık!”

Ne oldu? Çocukların kafası mı kesilmiş, ne olmuş yani?

“—Bırak bu çocukları, bu kadar olmasın.”

Ne olmasın, ne demek istiyorsun? Ne olmasını istiyorsun senbunların?

Bak bizim açıkça istediğimiz ortada; ahlâklı olsun, terbiyeli olsun, çalışkan olsun, vatana millete faydalı olsun, kimsenin hakkını yemesin,

şuurlu olsun, kahraman olsun, fedakâr olsun, cefakâr olsun, vazifesini müdrik olsun, ciddi olsun istiyoruz. Sen ne istiyorsun?

Biz kızların da namuslu olmasını istiyoruz, sen ne olmasını istiyorsun? Gel bakalım, sen ne olmasını istiyorsun ya? Ağzından şu baklayı çıkart, bir şey var senin dilinin altında, onu söyle! Sen ne olmasını istiyorsun?

“—Ya ben de dindar olmamasını istemiyorum ama bu kadarı da fazla.”

E ne miktarda olacak? Senin istediğin miktarda teraziye koyalım, karışımı öyle yapalım!

Bir şey ya olur ya olmaz! “Memur birazcık düzgün olsun, namuslu olsun ama tam namuslu olmasın!” der misin? “Tam namuslu olmasın, birazcık namussuzluk yapsın arada... Polis memuru tam namuslu olmasın, bu kadar da namusluluk yaramaz, azıcık namussuz olsun.” der misin?

“—Hâkim bu kadar dürüst olmasın, azıcık yan cebine konulduğu zaman da biraz halden anlasın, parayı kabul etsin.” der misin?

“—Talebe bu kadar çalışkan olmasın. Aman bıktım bu talebelerin çalışmasından! Azıcık tembel olsunlar, ne bu böyle bütün karnede notlar 9, 10, 9, 10, 9... Biraz 2 gelsin, 3 gelsin, 0 gelsin...” der misin?

“—Demem...”

Demezsen “Müslümanda bu kadar Müslümanlık olmaz.” deme.

Müslümanlık çünkü güzellik...

Bak biz beğeniyoruz, dedemizden dolayı beğeniyoruz. Ama Avrupalı dedesine rağmen beğeniyor. Haçlının çocuğu çünkü o, haçlı ordularının çocuğu... Dedesinin düşmanı olduğu halde İslâm dini dedesinin dinine aykırı olduğu halde, o müslüman oluyor. Anlasana oradan...

Roger Garaudy müslüman oluyor, Kaptan Kusto müslüman oluyor, falanca müslüman oluyor... Sağır sultanın duyacağı, davulla gümbür gümbür gümbürdetsen duyuramayacağın isimler müslüman oluyor. Hiç duymayan kalmayacak isimler müslüman oluyor.

İlim yürüdü mü korkma. İlim hâkim oldu mu korkma. İlim alındı mı o zaman kork! Cahil her türlü şeyi yapar. Babasını da keser, vatanını da satar.

Benim zihnime bir şey takıldı, takılmasa ama takıldı:

Bir yahudi 52 milyar dolandırmış, kaçmış. Ötekisi 15 milyar dolandırmış, kaçmış.

Kimden gidiyor bu paralar?

Türkiye'nin dışına çıktı mı bizden gidiyor. Ha sen, ha ben, ha o, ha ötekisi...

Bu kadar milyarları biz nasıl bir araya getirebiliriz? Milyar demek bin tane milyonu üst üste koyacaksın, 1 milyar edecek. Bir tanesi 52 milyar kaçırmış! Ötekisi 15 milyar kaçırmış!

Şu milyarcıklardan bir tanesi bizde olsaydı, paramız olsaydı gazete çıkartacaktık; gazete çıkartamadık! 300 milyon paramız olsaydı; hani “Var arkalarında, bilmem kim destek oluyor...” dedikleri, o kadar paramız olsaydı haftalık dergi çıkartacaktık; çıkartamadık. Matbaamız olmadığından...

Çalışa çabalaya, uğraşa didine çıkarmaya çalışıyoruz. O bize tatlı geliyor. Bizim tarlada çalışmamız, kazma savurmamız, alnımızın terlemesi, soğanın üstüne bir yumruk vurup ikiye bölmemiz, ekmeğe tuza banıp yememiz bize daha tatlı geliyor. Helal.

“—*Elin kâşânesinden gûşe-i virânemiz yeğdir.*”

El-hamdü lillah... Kendi ab u danemiz, soğanımız, tuzumuz bize daha tatlı geliyor. Alnımız açık el-hamdü lillah...

Bu kadar paramız olsaydı neler yapardık?

52 milyarımız olsaydı, o bize söz söyleyen gazete gibi 10 tane 15 tane gazete çıkartırdık, o zaman onu kimse okumazdı. Çünkü ben daha güzel çıkartırım evelallah... Param olsa daha güzelini çıkartırım ama para yok; böyle, ne yapalım, soğan ekmele gidiyoruz.

d. **Veled-i Zinânın Çoğalması**

İlim oldu mu korkma. İlim olmadı mı o zaman iş zor.

İkincisi; (*ve yeksür fîhim veledü'l-hubs*) Habes demiş burada ama *hubs* daha uygun. “Kötülük çocuğu çoğaldığı zaman, o zaman kork.”

Muhterem kardeşlerim!

Her şey helal lokmadan başlıyor. İnsan helal lokma yedi mi işi helal helal gider. Haram lokma yedi mi kendisi bile eğri eğri gidişine şaşar;

“—Ya ben niye bu kötülüğü yaptım? Niye böyle?”

Tabii ya; geçen akşam yediğin lokmadan haberin var mı?

Kazancından haberin var mı?

Falancayı aldattın, yalan yere yemin ettin, şöyle yaptın böyle yaptın, lokmana haram karıştırdın, filancanın hakkını yedin. Bu çocuk sana ondan âsi geliyor. Sen bu günahı ondan işliyorsun. Bu yanlış yola onun için düştün. İnsan bile bile düşer.

Evladı da veled-i zina olursa, gayrimeşru olursa, gayrimeşru alâkalardan çocuklar türerse; ana yok, baba yok, uğur yok, bereket yok, hayır yok. Herif çıktı mı dışarıya bakacak, gözü dini imanı para; “Ben parayı nereden kazanayım?” diye, onu arayacak. “Dolandırıcılıktan mı kazanayım? Piyasayı mı çalıp çırpayım? Eroin ticareti mi yapayım? Falanca işi mi yapayım?”

Birden pat diye zengin olan bir sürü insan var, gazetelerde hep görüyoruz, şaşıyoruz;

“—Allah Allah! Dünkü sümüklü çocuk bakıyorsun milyarder olmuş.”

Nasıl oldu?

Yolu var, kolay; Edepsiz oldun mu, terbiyesiz oldun mu, haram yemeye alıştın mı, karar verdin mi, çal, çırp, ayart, aldat; ondan sonra paraların hepsi senin oluyor. Mercedes’e

kuruluyor o zaman. Ciğeri beş para etmez insan Mercedes'e kuruluyor.

Kötü insan arttı mı fena. Asil insanlar oldu mu; namuslu, memleketin hakiki sahibi, soylu insan, sözü senet, borcunu öder, sözünde durur, vaadini yerine getirir, başkasına merhametli; ondan korkma. Ama veled-i zina oldu mu; anası zaten kötü kadın, kendisine zaten nasıl küfür ede ede yetiştirmiştir...

Geçenlerde yakalandı işte bir tanesi; daireleri basıyordu da kötülük yapıyordu. Polisleri kaç gün peşinde dolaştırdı, dolaştırdı, dolaştırdı; yakalandı. İşlediği suçların hepsini topladılar, 700 bilmem kaç sene hapis takdir ettiler. Ömrü yetmiyor, kaç sene daha hapiste yatacak...

Neden?

Anası fahişeymiş. Anası kötü kadınmış. İşte o çocuğun öyle oluşunu oradan anla.

Oradan anladıktan sonra da eğer memleketini seviyorsan gel, anaların namuslu ana olmasına çalış. "Anaları namussuz oldu mu çocukları öyle oluyor, aman ne büyük felaket!" diye, işi oradan tuttur.

İki kere iki dört, bu kadar âşikâr! Ne diye inat edip duruyorsun? Misali var, ismini vereyim isterseniz. Gazetelerde hepiniz okuduğunuz için, ismini ağzımıza bulaştırmayalım diye söylemiyorum. Kaç tane eve girdi, kaç tane kadının namusuna tecavüz etti; sonunda yakalandı. Hem de müstehcen film seyrederken yakalandı. O da gösteriyor ki; bu iş üstüne vardıkça şeytan iyice insanı avucuna alıyor. "Tamam, doydum demiyor."

insan, daha beter oluyor. Onu gösteriyor muhterem kardeşlerim.

e. İnsanların Lânetleşerek Selâmlaşması

İşte bu veled-i zina arttı mı o zaman çok fena. Kötüler, soysuzlar hâkim oldu mu, o zaman felaket.

Ve bir de sakkâr denilen insanlar türeyecek. “Bu sakkâr ne demek?” diye merak etmişler sahâbe-i kirâm da sormuşlar;

“—Kimdir bunlar ya Rasûlallah?”

“—Bunlar âhir zamanda yetişen bir çeşit, bir nesildir ki; bir araya geldikleri zaman merhabaları birbirleriyle lânetleşmek oluyor.”

Hakikaten de bunu akıldan çok uzak görmeyin. Bugün mahalle arasında delikanlıların konuşmalarına biraz kulak verin; birbirlerine böyle yaparlar.

“—Allah kahretsin! Nerelerdeydin ya? Çok özledim seni! Gel bir öpeyim!”

E niye “Allah kahretsin!” dedin, madem seviyordun? Selâmlaşması öyle. “Allah kahretsin!” dediği, “Eşşoğlu!” dediği, bilmem ne dediği iltifat ona... Böyle yetişiyorlar.

Bu neyi gösterir?

Törenin bozulduğunu, ahlâkın bozulduğunu gösterir.

Eski kitaplarımızı okuyun, anaya nasıl saygı varmış? 14. 15. Yüzyıl’dan kitapları okuyun; anneye saygı, babaya saygı, büyüğe saygı, töre nasılmış ne kadar sağlammış, görürsünüz.

O bozulduğu zaman işte artık doğru yoldan çıkacak, Ümmet-i Muhammed'in işi sarpa saracak demek.

O halde bunları duyduğumuz zaman biz ne yapalım?

Bizim yapacağımız Şey, bunlar kötü Şey olduğuna göre bunların zıddını yapmak...

İlme sarılacağız! Kur'an öğreneceğiz, hadîs-i Şerîf öğreneceğiz, fıkıh öğreneceğiz, akâid öğreneceğiz, doğruyu eğriyi öğreneceğiz. Hayrı Őerri bileceğiz. Őerri de bilelim, hayrı da bilelim. Őerri yapmamak için bilelim, hayrı yapmak için bilelim. İkisini de bilmek lazım.

Çünkü büyüklerimiz demişler ki:

مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الشَّرَّ يَقَعْ فِيهِ

(*Men lem ya'rifi'ş-şerra yakau fîhi*) “Őerri bilmeyen, bilmeden onun içine düşer.”

Őerri bilmeyen kazâra içine düşer. Bilmeden âlet olur, aldanır. Onun için hayrı Őerri bileceğiz. Zeki olacağız. Gözünüzün ucuyla Şöyle bir baktık mı adamın ciğerinin köşesini bileceğiz, aldanmayacağız. Yanlış yola girmeyeceğiz.

İlme sarılacağız, bir.

İkincisi; namusa, iffete çok dikkat edeceğiz. Hanımlarımızın namusu bizim bayrağımız gibidir. Kız kardeşimin gelinliği, Őehidimin son örtüsü! Bayrak için Arif Nihat öyle diyor ya, merhum. Bizim namusumuz; kızımızın örtüsü bayrağımızdır, bayrağımız kızımızın örtüsüdür, o kadar birbirine eşittir, o kadar kıymetlidir.

Kızımızın namusu önemlidir. Gözümüzün önünde kimsenin namusuna tecavüz ve sataşma yaptırmayız.

Bundan 80 sene kadar önce Fransızlar'dan bir turist gurubu Türkiye'ye gelmiş. Kapalıçarşı'yı gezmek istemişler. Fransızlar "İstanbul'da bir üstü örtülü sokaklar varmış, çarşı varmış, çok antika şeyler varmış..." diye duyuyorlar. Fransızlar gelmiş, çarşmayı pazarı, Kapalıçarşı'yı geziyorlar. Fransız sefaretinden adamlar da var.

Tabii Fransızlar bizim o zamanki kadınlarımızın örtündüğü gibi örtülü değil. O zaman peçesi de vardı, her tarafı da örtülüydü, kadınlar görünmüyordu. Tabii o kadınların öyle güle oynaya yürüdüğünü görünce, çarşıdaki pazardaki aşağı takım, hamallar ve saireler, laf atmaya başlamışlar, bıyık burmaya başlamışlar. O sefaretteki kadınlar... Çünkü eskiden kadının çarşıya çıkması yoktu. Çarşıda onu görünce biraz anlaşılın sataşmaya kalkmışlar.

"—Fakat" diyor, Fransız hatırasına yazmış; "Türkler namusa o kadar düşkün ki, kendileri başkasının namusuna sataşmadıkları gibi, kendi namuslarına başkasını sataştırmadıkları gibi, gözlerinin önünde velev bir yabancı da olsa yabancıya dahi sataşılmasına razı olmuyorlar." diyor.

Namaz için toplanmışlar. Kapalıçarşı'nın içinde namazgâhlar vardı, şimdi hâlâ var mı bilmiyorum. Belirli yerlerde namaz yerleri vardı; ezan okunur, esnaf oraya gelir, vakit namazı kılar, yine işine giderdi. Cemaat namaz için

toplanmış. Orada o sataşmayı görünce namazı bırakıvermişler, o laf atanları bir kovalamışlar, kaçırtmışlar...

“İşte namussuzluğa müsaade etmez. Bu kavim öyle necip bir kavimdir ki gözünün önünde birisinin ötekisine, kendisi ile ilgili olmayan bir kimsenin bile namusuna tecavüz edilmesine, sataşılmasına müsaade etmez.” diyor.

Böyleyiz. Böyle olmamız lazım. Namusa itina etmemiz lazım. Namussuzluğa da hiç yüz vermememiz lazım. Yaygınlaşmamasına çalışmamız lazım. Çünkü bu bir hastalık gibidir. Yayıldı mı her tarafa bulaşır. Kolera gibidir, her tarafa bulaşır. Ondan sonra zavallı Anadolu’daki kızcağız kürklere özenir, otomobillere özenir, artist olacağım diye buraya gelir, kötü yola düşer. Namusa çok dikkat edeceğiz, ikincisi bu.

Evlatlarımızı helâl sütle beslemeye, temiz pak evlatlar yetiştirmeye gayret edeceğiz. Bir de aramızda böyle töresi bozuk insanları türettirmeyeceğiz. Selâmlaşması, konuşması, görüşmesi her şeyi bize has; mertçe, erkekçe, tertemiz pak İslâmca olan bir güzel görünüm içinde olacak.

Bir profesör arkadaşımız geldi. Geçen gün konuşuyorduk, muhterem kardeşlerim. Çok mühim bir noktaya temas etti. Diyor ki:

“—Seni görüp hangi insan İslâm’a özendi de İslâm’a geldi?”

“—Sen müslüman mısın?”

“—Müslümanım.”

“–Ben müslüman mıyım?”

“–Müslümanım.”

“–Tamam, müslümanım diyorsun ama iyi bir müslüman mısın?”

“–E iyiyim tabii...”

“–Peki seni görüp hangi gayrimüslim, hangi yabancı, hangi bigâne, hangi dinden uzak insan; ‘Ah, işte bak, ne kadar iyi insan! İdeal insan böyle olur. Mükemmel insan, faziletli insan böyle olur! İşte bu Müslümanlığından dolayı, tamam ben de müslüman olayım!’ diye senden özenip de kaç kişi İslâm’a gelmek istedi? Onu söyle bakalım, diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu doğrudur. İslâm’ın telkini, terbiyesi, öğretilmesi asıl bu yolla olmuştur. Sahâbe-i kirâm gittikleri yerlerde ticaret için gittiler, bazen ticaret yapmaya gittiler. İslâm’ın Güneydoğu Asya’da ve saire yerlerde gelişmesi ticarî yolla oldu. Tüccar oraya gitti, müslüman tüccar; baktılar sözüne sâdık, ahdine vefalı, parasını tam ödüyor, malda hile yapmıyor, parada hile yapmıyor; hayran kaldılar, müslüman oldular.

Asıl İslâm’ın yayılması budur, muhterem kardeşlerim.

Bir kardeşimiz Amerika’da ihtisas yapmış. Profesördür şimdi, tıp profesörü, Amerika’da. Profesörü onun güzel ahlâkından müslüman olmaya kalkmış.

İşte İslâm'ı böyle yaşayacağız. Töremizle, hareket tarzımızla, hayat tarzımızla başkaları bizim İslâmî yaşayışımıza hayran olacak. İslâm böyle yayılır.

“—İslâm'a gel, İslâm'a gel, İslâm'a gel! İslâm güzeldir...”

Hayır, yol bu değil... Yol; hal dili ile İslâm'ın güzelliğini onlara gösterip, onları hak yola çağırmasıdır.

Allahu Teâlâ bizi bu derecede güzel müslüman eylesin...

Bu hadîs-i şerifi iyi hatırlınızda tutun. İlme sarılın, evlatlarınızı iyi yetiştirin ve törenize, İslâm'a sımsıkı bağlı olun.

f. Beş Şeyden Hesaba Çekilmek

Gelelim ikinci hadîs-i şerîfe:

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

لَا تَزُولُ قَدَمُ ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ،
حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ : عَنْ عُمُرِهِ، فِي مَا أَفْنَاهُ؛
وَعَنْ شَبَابِهِ، فِيمَا أَبْلَاهُ؛ وَمَالِهِ مِنْ أَى نَا كْتَسَبَهُ،
وَفِيمَا أَنْفَقَهُ؛ وَمَاذَا عَمِلَ، فِيمَا عَلِمَ

(ت. وضعفه، ع. طب. عد. هب. وابن النجار عن ابن مسعود)

² Tirmizi, *Sünen*, c.VIII, s.442, no:2340; Taberani, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.X, s.8, no:9772; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.284, no:1784; Ebu Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.178, no:5271; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafa*, c.II, s.353; Hatib-i Bağdadi, *Tarih-i Bağdad*, c.XII, s.440, no:6907; İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XV, s.316; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XIV, s.372, no:38983; *Camiü'l-Ehadis*, c.XVI, s.132, no:16409.

RE. 472/8 (*Lâ tezûlü kademe'bni âdeme yevme'l-kıyâmeti min indi rabbihî, hattâ yüs'ele an hamsin: An umrihî, fîmâ efnâhu; ve an şebâbihî, fimâ eblâhu; ve an mâlihi min eyne iktesebehû, ve fîmâ enfekahû; ve mâzâ amile, fîmâ alime*)

Tirmizî rivayet etmiş bu hadîs-i şerîfi, (ve'd-deafau) “Zayıf hadistir.” demiş. Dikkat edin, “zayıf hadis” demiş. Bu hususta dönüp sizlere bir şeyler söyleyeceğim. Ama Taberânî'de de var, İbn-i Hibbân'da da var, İbn-i Asâkir'de de var, İbn-i Neccâr'da da var. Onlar öyle dememişler. Râvisi İbn-i Mes'ud.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

(*Lâ tezûlü kademe'bni âdeme*) “Âdemoğlunun iki ayağı gitmez. Yani yürümez, bir adım daha ileriye atmaz. (*Yevme'l-kıyâmeti*) Kıyamet gününde... (*Min indi rabbihî*) Kul, Rabbinin mahkeme-i kübrâsında, huzurunda bir adım öteye gitmez. İki ayağı bir adım atamaz.” Ne zamana kadar? (*Hattâ yüs'ele an hamsin*) “Beş şey kendisine sorulmadıkça, adımını atamaz ileriye!”

Beş şeyden sorgu var. Âdemoğluna Rabbinin mahkeme-i kübrâsında, rûz-i mahşerde, huzur-u ilâhîde beş şey sorulacak. Bu beş şeyden sorgu sual olmadıkça, âdemoğlu adımını atamaz, yerinden kıpırdayamaz.

Nedir bu beş şey?

(*An umrihî*) “Ömründen sorgu sual olacak.”

“—Sen kaç yaş yaşadın?”

“80.”

“—Neler yaptın ömründe? Ne hayırlar işledin? Gel bakalım...”

“—Yâ Rabbi! Çok uzun seneler... Ben bunun hesabının nasıl vereyim?”

Saniyesi saniyesine vereceksin! Küçük büyük ne varsa hepsi zaten yazılmış. Zaten sen unutsan Allah unutmuyor. Hepsi yazılmış, hepsi ortaya çıkacak. Senin unuttuğun şeyleri sen orada göreceksin.

(Fîmâ efnâhu) Ömründen sorulacak; ömrünü nerede harcadı?

Nerede harcadın? Kumarhanede mi? Meyhanede mi? Eğlence yerlerinde mi? Kıraathanede mi? Kahvehanede mi? Televizyonun önünde mi?

Ne güzel yakışıyor; televizyon-*telefisyon*...

Televizyon, uzaktan görüntüyü nakleden alet. *Telefisyon*, yani telef makinası; ömrü telef etmek için.

Bu taraftan buğdayı koyup öbür taraftan un yapıldığı gibi, ömrünün saatleri bu taraftan konuluyor, telef makinesinin öbür tarafından un olmuş savrulup gidiyor.

“—Nerede geçirdin?” diye soracaklar.

“—Neden? Televizyon seyretmek günah mı hocam?”

Yahu okuyacağın kitaplar var, yapacağın hayırlar var; koşturman lazım, çalışman lazım, uğraşman lazım! Vaktin varsa sen gel bana, yapılacak nice işler var...

(*Ve an şebâbihî*) Ömründen genel sorulduğu gibi, özel olarak gençliğinden sorulacak. Gençlik, altın çağ. Hem altın çağ hem de delikanlılık çağı...

Gücün kuvvetin yerindeyken, sıhhatin iyiyken, gönlünden kafandan ne gibi fikirler geçirdi? Ömrünü nerede harcadın? Hayra mı sarf ettin, şerre mi sarf ettin? Ömrün gençlik safhasından özel bir sorgu sual olacak, iki.

(*Fîmâ eblâhu*) “Bu gençliğini nerede yıprattın?” diye soracaklar.

“—Dinçtin, sapasağlamdın, çakı gibiydin, çelik gibiydin, yay gibiydin, kıvırsalar zıp diye yine kalkardın. Sen bu gençliği nerede harcadın? Nasıl belin iki kat oldu? Niye böyle bu duruma düştün? Niye böyle elin ayağın titriyor? Niye böyle yıprattın vücudunu?

Gençliğini nerede yıprattın?” diye soracaklar.

(*Ve an mâlihî*) İnsanın malından soracaklar. Mal, sahip olduğu parası pulu, evi barkı, iktisap ettiği, kazandığı şey...

(*Min eyne iktesebehû*) Nereden kazandın bu malı? Helalden mi haramdan mı? Ticaretle mi rüşvetle mi?

(*Ve fîmâ enfekahû*) Ve nereye sarf ettin? Hayra mı sarf ettin, şerre mi sarf ettin? Filanca lüks otelin falanca gecesini kapatıp da şu kadar içki harcayarak, bu kadar zevk, bu kadar dansöz çağırıp, bu kadar şarkıcı toplayıp da mı harcadın? Şu şu şu hayırlara mı harcadın? Kazanç yerini de soracaklar, harcama yerini de soracaklar.

(*Ve mâzâ amile fîmâ alime*) İnsanoğluna bildiği şeyle ne amel ettiği sorulacak.

“—İskenderpaşa camiine gittin mi?”

“—Gittim yâ Rabbi!” diyecek, gidenler

“—Oradaki hadisleri dinledin mi?”

“—Dinledim yâ Rabbi!” diyecek.

“—Anladın mı?”

“—Anladım yâ Rabbi!” Arkasından;

“—Tuttun mu?” diyecek.

“—Öğrendiğini tatbik ettin mi?”

“—Kur’an okudun mu?”

“—Okudum.”

“—Falanca vaazı dinledin mi?”

“—Dinledim.”

“—Falanca kitabı okudun mu?”

“—Okudum.”

“—Falanca okula devam edip de şu dersleri gördün mü?”

“—Gördüm.”

“—Falanca gün annen baban sana şu nasihati etti mi?”

“—Etti.”

“—Deden şu sözleri söyledi mi?”

“—Söyledi.”

“—Bu bildiklerini tatbik ettin mi etmedin mi, söyle bakalım! Bu bildiklerinle ne yaptın?” diye soracaklar. Bilgisinin tatbikini soracaklar.

Muhterem kardeşlerim!

Burada beş şey böylece tamam oldu. Ömrünü soracaklar. Gençliğini nerede yıprattığını soracaklar. Malını nereden kazandığını, nereye harcadığını soracaklar. Bildiği ile amel edip etmediğini soracaklar. Ne yaptığını, bildiğini tatbik edip etmediği soracaklar. Beş şey.

Buna Tirmizî “Zayıf hadistir.” demiş. Hadis alimleri çok ciddi insanlar oldukları için kırk kırka yarmışlardır. Sözün kendisi doğru olsa bile, senesinde ve bir yerinde bir kusur olduğu zaman açıkça arkasından söylemişlerdir. Bu kitabı yazan Gümüşhaneli Hocamız da bunu almış, buraya yazmış. Ama niye almış?

Bir kere Tirmizî zayıf hadis demiş ama öteki alimler zayıf dememişler, onun için almış. İkincisi, arkasından bir hadîs-i şerîf daha getiriyor; aynı mânâyı destekleyen bir hadîs-i şerîf. Oradan anlaşılıyor ki içindeki sözler doğruymuş. O bakımdan, Hocamız; “Zayıf olmasının bir mahzuru yok.” demiş oluyor. “Ben hadis alimiyim. Merak etmeyin, Tirmizî böyle demişse de, ben bu konuyu bildiğim için, bunu destekleyen başka hadîs-i şerîf de var, o bakımdan bunun içindeki muhtevâsı doğrudur, ben bunu kabul ediyorum.” demek. Yani hadis alimi olduğu için o hadisi alıyor.

Bizim bu okuduğumuz kitabı biz niye okuyoruz?

Gümüşhaneli Hocamız bu hadîs-i şerîfleri uygun görmüş, toplamış. Her hafta okunsun, okunsun da insanlar dinini öğrensin, iyi müslüman olsunlar diye. “Bu hadis kitabını devrederse

bayağı bir alim olur.” diye rivayet edermiş. Ve onun için bu kitabı haftada bir okurlarmış, hem de herkes eline kitabı alırmış, Arapçasını hızla okuyup geçerlermiş. O zaman herkes Arapça bilirmiş.

Bizden öncekiler geldi; hızlı okuyup mânasını verip geçiyorlardı. Biz geldik; yavaş okuyoruz, uzun anlatıyoruz, ondan sonra geçiyoruz. Devir değişiyor. Çünkü anlatmadan anlamaz. Kelimeyi bilmez, mânayı bilmez. Biz anlatma durumuna düşüyoruz. Bu böyle güzel bir kitaptır.

Biz bu kitabı okuyoruz diye, bazıları bizi bazı mecmualarda tenkit ettiler. “Niye bu kitabı okuyor?” Bu kitabı kötölemeye kalktılar.

Bu kitap iyi bir kitap mı, kötü bir kitap mı?

Halil Gönenç Hoca bir kitap yazmış; *Günümüzün Meselelerine Fetvalar*. Üçüncü cilt. Birisi sormuş:

“—*Râmûzü’l-Ehâdîs* kitabını bazı kimseler okuyorlar. Biz, burada okuyoruz. Bu kitap nasıl bir kitaptır?”

O da elini vicdanına koymuş;

“—Güzel bir kitaptır. İmam-ı Suyûtî’nin *el-Câmiu’s-Sağîr*’i gibi matlup bir kitaptır. İçinde zayıf hadisler varsa da o zarar vermez. Çünkü sahibi alim kimsedir, bilerek koymuştur, faydalı bir kitaptır.” demiş.

Üçüncü cildinin 18. sayfasında...

Ona da teşekkür ederiz. Çünkü hakkı söylemiş oluyor.

Zaten, Mehmed Zahid Kotku Hocamız bana bunu okuma müsaadesi verirken, demişti ki:

“—Es’ad, istediğin hadîs-i şerîfi okursun, istediğini atlayıp öbür tarafa geçersin.”

Maksat Rasûlüllah Efendimiz’in nasihatlerini size iletmek.

g. Ahirette Dört Şeyden Sorulması

Altında bir hadîs-i şerîf daha var, aynı konuda...
Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

لَا تَزُولُ قَدَمًا عَبْدًا حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ : عَنْ
عُمُرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ مَا فَعَلَ فِيهِ، وَعَنْ
مَالِهِ مِنْ أَى نَا كَتَسَبَهُ وَفَى مَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ جِسْمِ
وَفِيمَ أَبْلَهُ؟

(ت.ع.طب.حل.عن برزة الاسلامي)

³ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.612, no:2417; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.144, no:537; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XIII, s.351, no:7434; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.232; Ebû Berze el-Eslemî RA’dan.

Dârimî, *Sünen*, c.I, s.145, no:539; Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.60, no:111; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.125, no:34694; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.74, no:7498; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.102, no:11177; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.IV, s.266, no:1435; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXIII, s.92; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.436, no:38982, 39012, 39013; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.379, no:3163; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.134, no:16411.

RE. 472/9 (*Lâ tezûlü kademâ abdin hattâ yüs'ele an erbain: An umrihî fîmâ efnâhü, ve an ilmihî mâ feale fîhî, ve an mâlihî min eyne iktesebehû ve fîmâ enfekahû, ve an cismihî fîmâ eblâhü.*) Tirmizî hasen sahîh demiş bu hadis-i şerife. Mânâsı şöyle:

Bunu da Tirmizî rivayet etmiş ve *hasenün sahîhun* demiş.

İkinci hadîs-i şerîf de yukarıdaki mânayı takviye ediyor, ötekisinin eksikliğini tamamlıyor. Böylece ötekisinin de takviyesi yapılmış oluyor.

Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

(*Lâ tezûlü kademâ abdin*) “Bir kulun ayakları bir yerden öbür tarafa kıpırdamaz, bir adım kaymaz, ayrılmaz; (*hattâ yüs'ele an erbain*) dört şey kendisine sorulmadıkça...”

Bu ayaklarının bir yere kıpırdamaması, ayrılmaması nezaman olacak?.. Ahirette olacak, mahkem-i kübrâda olacak. O zaman insanlar Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda, mevkıf-ı azîmde durdurulacaklar. Oradan bir yere kıpırdamak yok, insanlara şu dört şeyden sorulacak:

1. (*An umrihî fîmâ efnâhü*) “Ömrünü nerelerde geçirdin, nerelere harcadın?” diye herkese soracaklar. “Kaç yaş yaşadım, bu ömrünü nerelerde harcadın?” diye soracaklar.

2. (*Ve an ilmihî mâ feale fîhî*) “İlmiyle ne amel etti, ne gibi ameller işledi?” diye sorulacak.

3. (*Ve an mâlihî*) “Malından sorulmadıkça; (min eyne iktesebehû, fîmâ enfekahû) Nereden kazandı, nereye harcadı?” diye sorulacak.

4.(*Ve an cismihî fîmâ eblâhu*) “Cesedinden sorulmadıkça, ‘Bunu nerede yıprattın?’ diye.”

Muhterem kardeşlerim!

Dikkat edilirse burada aynı ötekilerde olan şeylerin hepsi var. Yalnız ifade değişmiş, o ötekisinde ikiye ayırdığı şeyi birisinin içine sokmuş, yine aynı şey mevcut. Demek ki bir râvi öyle hatırlamış, ötekisi böyle hatırlamış. Birisinin senedi sağlam, o hasenun sahîhun diye sıfatlandırılmış; bir hadîs-i şerîf, ötekisinde de “Bu senedi itibariyle zayıf hadistir.” diye alimlerimiz, Allah razı olsun, güzelce bildirmişler.

Muhterem kardeşlerim!

Bu kadar sözün hulâsası şu ki; bu mesele doğrudur.

Rabbimizin huzurunda ömrümüzden sorgu sual olacak. Bu ömrü nerede geçirdiğimizi soracaklar. Onun için şimdiden cevabını hazırlayalım. Yazı mı yazarsınız, bir yere not mu edersiniz, yoksa kendinize çekidüzen mi verirsiniz... Yaptığınız kötü işlerden vazgeçin, iyi işlere yönelin. Eskilere tevbe edin. Yalvarın, gözyaşı dökün. “Yâ Rabbi!” deyin, “Sen ayıpları örtücüsün, beni mahşer halkına rezil etme. Benim şu defterimi onların karşısında açma. Beni affeyle, mağfiret eyle!” deyin. Bundan sonra tevbe edin, hak yola girin.

İkincisi; Allah-u Teâlâ Hazretleri bildiği şeyi tatbik edip etmediğini soracak. Bildiklerinizi tatbik edin. Bildiğini tatbik edene Allah bilmediği ilimlerin kapısını açar da evliyâullah yapar. Onun için bildiğiniz şeyi tatbik edin kardeşlerim. Bildiğini tatbik eden insan Allah’ın

sevgili kulu olur; mânevî gözü açılır, keramete erer, Allah'ın sevgili kulu olur. Bilinmeyen şeyleri bilir, başkasının bilmediği şeyleri bilir. Bildiğinizi duyduğunuzu tatbik edin.

Muhterem kardeşlerim!

Üçüncüsü; malınızı nereden kazandığınıza dikkat edin, helalden kazanın; nereye sarf ettiğinize dikkat edin, israfa ve harama sarf etmeyin! Harama sarf etmeyeceksiniz, tamam. İsrafa da sarf etmeyin. Boş yere de sarf etmeyin, lüzumsuz yere de sarf etmeyin. Hayra sarf edin ki hayırların hepsi sizin bizim gibi müslüman hayırseverler sayesinde oluyor.

Şu camiye İskender Paşa yapmasaydı, ondan sonra gelen nesiller tamir etmeselerdi, Allah razı olsun, sizler yan tarafını ibadete açmasaydınız... Yan tarafta dut ağacı vardı, dut mevsiminde dutlar olurdu, yerlere dökülürdü, parmak gibi karasinekler uçuşurdu orada... Allah razı olsun, orasını cami yaptınız.

Orası şu oturduğunuz yerin iki mislidir. Orada namaz kılındıkça, buraya 50 kuruş, 1 lira, 10 lira para veren herkesin defterine sevap yazılıyor. İyi bir şey yaptık elhamdulillah. Ben de iftihar ediyorum ki, bir arazi parçasının, kurtlu sinekli bir toprak parçası olmasından kurtulup ibadethane olmasına yaradı, yaradık. Bir işe yaradık hiç olmazsa... Şu ölümlü dünyada hiçbir işe yaramazken bir işe yaradık el-hamdü lillah.

Parayı nereye harcadığımızı mutlaka dikkat edeceğiz. Hayra harcayacağız. Bunlar para vermeseydiniz yapılmazdı. Bu Kur'an kursları yapılmazdı, bu hayrât u hasenât yapılmazdı.

Yanımıza dul kadınlar geliyor, çocuğu ölmüş kadınlar geliyor, Ankara'dan bilmem nereden hastalar geliyor.

Birinci derece devlet memuru olarak emekliye ayrılmış da muhtaç duruma düşmüş. Allah karısına, kendisine hastalık vermiş. Onlar doktorlar, ilaçlar milaçlar derken el açacak duruma düşmüş. Geliyorlar, bizden istiyorlar, sizden istiyorlar. Sizden isteyecekler.

Müslüman hayırseverdir. Elini açacak, elinden geldiğince yardım edecek. İsrafa, harama değil de hayrât u hasenâta verecek, dua kazanacak. Sevaplı işler yapacak. Ahirette yüzü gülecek. Hepimizin yapmamız gereken şey bu. Malımızı nereden kazandığımızı ve nereye harcadığımızı dikkat edelim, aziz kardeşlerim.

Bir de bu bedenimizi nerede harcadığımızı, yıprattığımızı dikkat edelim. Bu beden bize emanettir. Bu bedeni sigara içip, içini zift doldurmaya hakkın yok kardeşim!

“—İçerim. Bazı kitaplarda ‘Bir mahzuru da yok!’ demişler.” Mahzuru var! Mahzuru var, kim ne derse desin mahzuru var!

bu sigaranın mahzuru var! Benim eniştem sigaradan öldü. “Üç ay ömrün kaldı.” dediler. Köyde, günde iki paket sigara içerdi. İçer içe ciğerini zift doldurmuş.

Bir kış soba yandığı zaman, boruları temizlemezsene bir dahaki sene kullanabiliyor musun? 20-30 sene püfür püfür, püfür püfür bu ağız tütüyor, içerisi zift doluyor, zifir doluyor. Ondan sonra sigaranın mahzuru yokmuş! Ya insaf! Allah insaf versin. Akıl var mantık var, bu kadar âşikâr bir şey. Niye inat ediyorsun kardeşim?

Bunu Allah soracak:

“—Bu bedeni sen niye yıprattın? Gel bakalım, bu ciğeri niye ziftle doldurdun? Ben sana bu salâhiyeti verdim mi?” der. “İçki masasında niye yıprattın? Kumar masasında niye yıprattın? Kötü yollarda niye yıprattın?” diye sorar. “Niye bakmadın?” diye sorar.

“—Niye ibadet edeceğim diye uykusuz kaldın da bu hastalığa düştün?” diye de sorar, o tarafını da söyleyelim.

Çünkü bu bedenin bizim üzerimizde hakkı var kardeşim, ibadeti bile ölçülü yapacağız. Uyku zamanında uyku, ibadet zamanında ibadet, yemek zamanında yemek, istirahat zamanında istirahat, oyun zamanında oyun. İslâmî mânada neyse, müsaade olan tarafta müsaade...

İslâm ölçü dinidir. Peygamber Efendimiz güreşen gençleri gördü de mâni olmadı, yapın dedi. “Çocuklarınıza yüzmeyi, ok atmayı, ata binmeyi öğretin!” dedi.

Bizim dinimizin her şeyi güzeldir. Bizim dinimiz gençlere de yarar, çocuklara da yarar, kadınlara da yarar, erkeklere de yarar, yaşlılara da yarar, herkese yarar. Herkes bu dinden cebini doldurur, kâr eder. Yaşlılar hürmet görür, gençler sevap kazanır, kadınlar kocasından izzet itibar görür, sataşılmaz, namuslu hür rahat yaşar. Herkes bu dinden kâr eder.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu güzel dinin, bu büyük nimetin kadr u kıymetini bilmeyi cümlemize nasib eylesin... Bizi has, hakiki müslüman eylesin...

وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

(الصّف: ٨)

(*Velev kerihel-kâfirûn*) (Saf, 61/8) Kâfirler istemeseler de Allah bizi bu güzel yoldan bir an bile ayırmasın... Yolunda dâim, zikrinde kâim eylesin... Türkiye'yi silme Edirne'den Kars'a kadar evliyâullah yurdu eylesin...

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

26. 10. 1986 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

